

J. M. Lacarra y de Miguel (Secretari). Aquesta Comissió redactà un projecte d'estatuts, seguint les línies dels altres comitès nacional, i convocà les corporacions i els particulars que es dediquen als estudis històrics a una reunió que tingué lloc a Madrid el 9 de maig de 1951.² La S.C.E.H. s'adherí al projectat C.E.C.H. i nomenà com a delegats seus per a l'Assemblea R. Aramon i Serra i J. de C. Serra i Ràfols, els quals, no podent assistir a la reunió de Madrid, delegaren llur representació en Ferran Soldevila. En la sessió de constitució del dia 9, celebrada sota la presidència de la senyora Ballesteros, s'elegí una Junta, que quedà constituïda de la manera següent: President: Duc d'Alba (Madrid); Vice-presidents: Sra. Mercedes Gaibrois de Ballesteros (Madrid), F. X. Sánchez Cantón (Madrid) i R. d'Abadal i de Vinyals (Barcelona); Secretari: A. Rumeu de Armas (Madrid); Vice-secretari: L. Vázquez de Parga (Madrid); Tresorer: A. Ferrari Núñez (Madrid); Vocals: Antonio de la Torre (Madrid), E. García Gómez (Madrid), J. E. Martínez i Ferrando (Barcelona), R. Carande Thovar (Sevilla), J. Beneyto Pérez (Salamanca), J. Rubió i Balaguer (Barcelona), C. Pérez Bustamante (Madrid), Josep Vives (Barcelona), J. Guillén Tato (Madrid), J. Vicens i Vives (Barcelona), Ll. Pericot i Garcia (Barcelona), M. Ballesteros Gaibrois (Madrid), J. M. Millàs i Vallicrosa (Barcelona), P. Angel Custodio Vega (Madrid) i José M. Lacarra (Saragossa). En la mateixa sessió fou nomenat un Comitè d'honor format per R. Menéndez Pidal, J. Puig i Cadafalch i M. Gómez Moreno. Ens cal subratllar que tres dels individus de la Junta (R. d'Abadal, J. Rubió i J. Vicens) i un del Comitè d'honor (J. Puig i Cadafalch) són membres de la S.C.E.H. En una reunió ulterior serà nomenada la Comissió permanent i aprovats definitivament els estatuts. Fem vots perquè aquesta nova etapa de la participació hispànica en les tasques del C.I.C.H. sigui tan fecunda com la de 1926-39; perquè l'actual Comitè espanyol s'inspiri — i la primera sessió no ens permet de dubtar que serà així — en el mateix esperit de convivència i de col·laboració que l'inspirà en els primers anys de la seva existència, quan estava format únicament per les dues corporacions hispàniques capdavanteres en el conreu dels estudis històrics, i perquè aquest esperit es reflecteixi en la designació dels membres hispànics que hauran de formar part del Comitè internacional, que creiem sense vacillar que no poden ésser altres que els delegats de les mateixes corporacions que en un lloc tan elevat posaren, en el pla internacional, durant els darrers vint-i-cinc anys, els noms dels historiadors castellans i catalans i de la ciència hispànica, als quals, naturalment, podran i hauran de fer costat, com a adjunts o col·laboradors, els representants d'altres institucions i de facultats universitàries de lletres.

— R. ARAMON I SERRA.

Record a Louis Halphen. — El Prof. Halphen, de la Sorbona, tan conegut pels seus estudis sobre la història carolíngia francesa, morí sobtadament el 7 d'octubre de 1950. A part la profunda influència que els seus ensenyaments a les Universitats de Bordeus i de París tingueren en la formació de tota una generació d'estudiants francesos, la seva obra quedarà com un model de sàvia conjugació d'erudit i historiador. La seva bibliografia és copiosa — més d'un centenar de títols —, però cal remarcar especialment la seva col·laboració a la publicació, per l'Acadèmia d'Inscripcions, dels diplomes carolíngis: intervingué en l'edició dels del rei Lotari i en la preparació dels de Carles *el Calb*.

2. En l'escrit que la Comissió organitzadora adreçà a corporacions i historiadors s'escapà un petit error, que convé rectificar, sobre la participació espanyola al Congrés de 1938 a Zuric, que certament existí (veg. la llista oficial de congressistes i el programa de treball).

Filla d'aquest treball de preparació fou l'obra que publicà, junt amb F. Lot, l'any 1909, sobre el regnat d'aquest darrer rei. Les seves grans obres, però, les que passaran a la posteritat com a permanents monuments de consulta, són *Les Barbares: Des grandes invasions aux conquêtes turques du XIe siècle* (Paris 1926, 5.ª ed. 1948), *L'essor de l'Europe: XIe-XIIIe siècles* (Paris 1932, 3.ª ed. 1948) i *Charlemagne et l'Empire carolingien* (Paris 1947, 2.ª ed. 1949), totes tres publicades dins la col·lecció «Peuples et Civilisations» que ell dirigia junt amb el seu company Philippe Sagnac. Els havien precedit els seus *Études critiques sur l'histoire de Charlemagne* (Paris 1921).

Especialment el seu *Charlemagne et l'Empire carolingien* tradueix l'extensió i la profunditat del seu domini de les fonts carolíngies, i, sobre aquesta base fermíssima, l'amplitud de la seva visió, la traça del seu plantejament i l'art de la seva exposició. És una obra que restarà clàssica en el tresor de la historiografia francesa. La mort del Prof. Halphen haurà estat, per a l'erudició francesa, una desgràcia immensa; el seu lloc serà ben difícil d'omplir.

Poc temps abans que morís, els seus amics, deixebles i admiradors volgueren honorar-lo amb la publicació d'uns «Mélanges d'Histoire du Moyen Âge Louis Halphen», que aparegueren a París, a les Presses Universitaires de France (xxiv+716 pàgs. +1 lám.) i que l'illustre historiador no haurà pogut veure. El nostre Institut s'adherí a aquest homenatge. Fins a vuitanta-tres pugen les col·laboracions als «Mélanges», dedicades totes a temes d'història i arqueologia medievals. Sis ens en cal assenyalar per la relació que tenen amb la història del nostre país: *Les comtes Bernard sous Charles le Chauve: État actuel d'une énigme historique*, per Josep Calmette; *Charlemagne et la monarchie asturienne*, per Marcellin Défourneaux; *Un grand chapitre de l'histoire du XIIe siècle: La rivalité des maisons de Toulouse et de Barcelone pour la prépondérance méridionale*, per Charles Higounet; *Le clergé séculier à l'époque asturienne (718-910)*, per Jean B. Matin; *Du nouveau sur Jacques Coeur*, per Constantin Marinescu, i *El tributum quadragesimale: Supervivencias fiscales romanas en Galicia*, per Claudio Sánchez-Albornoz. — R. D'ABADAL I DE VINYALS.

Quatre llibres d'història. — Dins la col·lecció «Guió d'Or», iniciada l'any 1947 per l'editor Aymà amb l'obra *La dona i la cortesia a la societat medieval* d'Enric Bagué, han aparegut ara de poc quatre interessants llibres d'història dedicats a l'abat-bisbe Oliba, al pas de l'Edat Mitjana al Renaixement dins les terres catalanes, al capítol del Toisó d'Or tingut a Barcelona i als fills del rei Jaume II.

L'abat Oliba ha estat sortós amb els seus biògrafs: tenia una excellent biografia deguda al P. Dom Anselm M. Albareda, actual Prefecte de la Biblioteca Vaticana; el centenari novè de la seva mort, escaigut el 1946, ha estat causa d'una nova biografia — *L'abat Oliba, bisbe de Vic, i la seva època* (vols. IV-V; 1948; 312 pàgs. +1 facs.) —, en la qual Ramon d'Abadal i de Vinyals aboca el seu coneixement profund de l'època i fa reviure alhora la figura de l'abat-bisbe i l'ambient que va voltar-lo, o sia el de la Catalunya dels segles x i xi, amb incursions molt profitoses pels principals problemes històrics que s'hi plantejgen. Assenyalem molt especialment el relatiu a la successió comtal, que sovint degué presentar la forma de successió conjunta o indivisa i no de partició com s'havia cregut. Diguem, així mateix, que al costat de la figura de l'abat Oliba en són dreçades d'altres, com la del seu oncle Miró Bonfill, «prefigurador» de la figura d'Oliba, com la del seu pare Oliba Cabreta, com la del seu germà Bernat Tallaferró, etc. Tot plegat motiu perquè aquesta obra d'Abadal sigui no sols un llibre de lectura amena, ben construït, evocador, suggestiu pel seu estil, sinó un llibre d'imprescindible consulta per als especialistes.